

ШОСТА ЩОРІЧНА ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

МУНІЦИПАЛЬНА РЕФОРМА В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ: ПОЗИЦІЯ ВЛАДИ, НАУКОВЦІВ, ПРОФСПІЛОК ТА ГРОМАДСЬКОСТІ

(м. Київ, 23 грудня 2022 р.)

Збірник тез доповідей

м. Київ, 2022 р.

Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості: Збірник тез доповідей Шостої щорічної всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 23 грудня 2022 р.).

УДК 342 (477) М 90

Цю публікацію було створено Академією праці, соціальних відносин і туризму в рамках грантового проєкту «Залучення молодих юристів та дослідників муніципального права до аналізу прогалин і колізій у законодавстві, що стосується проблематики місцевого самоврядування», який став можливим завдяки Агентству США з міжнародного розвитку (USAID) та щирій підтримці американського народу через Проєкт USAID «ГОВЕРЛА». Зміст цієї публікації не обов'язково відображає погляди USAID та Уряду США».

Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості: Тези доповідей Шостої щорічної всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 23 грудня 2022 р.). – К.: АПСВТ, 2022 – 330 с.

ISBN 978-966-654-708-1

До збірника увійшли тези наукових доповідей, присвячених проблемам сучасного етапу муніципальної реформи в Україні, а також роботи молодих вчених – юристів, поданих на конкурс з проблематики сучасного стану законодавства України у сфері місцевого самоврядування, який було проведено в рамках конференції.

Мета конференції: формування підходів щодо науково-методичного забезпечення сучасного етапу муніципальної реформи в Україні відповідно до європейських принципів і стандартів на основі співставлення позицій з цього питання влади, науковців та інститутів громадянського суспільства, зокрема, профспілок, об'єднань органів місцевого самоврядування, громадських організацій тощо.

Видання розраховано на фахівців у галузях конституційного та муніципального права – науковців, практичних працівників, представників громадськості, які опікуються проблемами проведення муніципальної реформи в Україні

Редколегія: Журавель Я.В., доктор юридичних наук, професор (відповідальний редактор); Теремецький В.І., доктор юридичних наук, професор; Батанов О.В., доктор юридичних наук, професор, Діордіца І.В. доктор юридичних наук, професор

Адреса редколегії: Академія праці, соціальних відносин і туризму, юридичний факультет (кафедра конституційного, адміністративного та фінансового права), м. Київ, вул. Кільцева дорога, 3а. Телефон: +38 (093) 552 49 52, Email: dean_if@socosvita.kiev.ua.

Редколегія може не поділяти погляди, викладені у збірнику. Автори тез доповідей несуть відповідальність за їх зміст. Тези публікуються в авторській редакції.

Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості: Збірник тез доповідей Шостої щорічної всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 23 грудня 2022 р.).

З М І С Т

I. НАУКОВО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗДІЙСНЕННЯ МУНІЦИПАЛЬНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

Криницький І.Є. ПРО ПОДАТКОВО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВІТЧИЗНЯНОЇ МУНІЦИПАЛЬНОЇ РЕФОРМИ.....	9
Баймуратов М.О. МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО В ПЕРІОД ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	14
Батанов О.В. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МУНІЦИПАЛЬНОГО ПРАВА В УМОВАХ ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ.....	31
Ключковський Ю.Б. МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС І ПІСЛЯ ВІЙНИ.....	49
Пухтинський М.О. ПРОБЛЕМИ РЕ-ЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ У ТЕРИТОРІАЛЬНОМУ ВРЯДУВАННІ УКРАЇНИ.....	55
Бобровник Д.О. ДО ПИТАННЯ ПРО РОЛЬ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОЇ СВІДОМОСТІ ЛЮДИНИ – ЧЛЕНА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ В ПРОЦЕСІ НАБУТТЯ НЕЮ ГЛОБАЛІСТСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ.....	60
Кофман Б.Я. КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ І МУНІЦИПАЛЬНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ЛЮДИНИ: ВИНИКНЕННЯ, ПОХОДЖЕННЯ, СПІВВІДНОШЕННЯ, ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ.....	75
Калиновський Б.В. ОБОВ'ЯЗКОВІСТЬ ВИКОНАННЯ СУДОВОГО РІШЕННЯ ЯК ГАРАНТІЯ УТВЕРДЖЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	87
Бочарова Н.В. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ РУХУ ЗА ПРАВА ЛЮДИНИ ЗАРУБІЖНИХ МУНІЦИПАЛІТЕТІВ.....	91

Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості: Збірник тез доповідей Шостої щорічної всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 23 грудня 2022 р.).

II. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ МУНІЦИПАЛЬНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ. ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПРОВЕДЕННЯ МУНІЦИПАЛЬНОЇ РЕФОРМИ

Кравченко В.В.

ПИТАННЯ ПОНОВЛЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ НА ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ.....96

Журавель Я.В.

СУЧАСНІ НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ГРОМАДЯН.....104

Бедрій Р.Б.

ФОРМУВАННЯ ЄДИНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПРОСТОРУ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ.....107

Діордіца І.В.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ КОНЦЕПТУ «SMART CITY»/«CYBER CITY» ЯК НАПРЯМ РЕФОРМУВАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ.....110

Циганчук Н.А.

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....116

Посторонко І. Г.

ОРГАНІЗАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ЇЇ РОЛЬ В РЕАЛІЗАЦІЇ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ЗАСАД ФЕНОМЕНОЛОГІЇ МУНІЦИПАЛІЗМУ120

Потапчук Г.В.

ТЕРИТОРІАЛЬНІ ГРОМАДИ ЯК КОЛЕКТИВНІ СУБ'ЄКТИ ЕКОЛОГІЧНОГО КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ134

Настюк А.А.

АДМІНІСТРАТИВНІ ПЕРЕТВОРЕННЯ В ПЕРІОД КНЯЗЮВАННЯ СВЯТОСЛАВА ІГОРОВИЧА ТА ЙОГО ДІТЕЙ.....150

Потапенко С. А.

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВСТАНОВЛЕННЯ МЕЖ ТЕРИТОРІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....155

Лахижа М.І.

РЕФОРМА ТЕРИТОРІАЛЬНОГО САМОВРЯДУВАННЯ В РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ.....160

Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості: Збірник тез доповідей Шостої щорічної всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 23 грудня 2022 р.).

Третяк С.М.

ІСТОРІЯ ТА РОЗВИТОК МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У НІМЕЧЧИНІ: ДОСВІД
ДЛЯ УКРАЇНИ.....164

Качан Я.В.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД МУНІЦИПАЛЬНОЇ РЕФОРМИ У РОБОТІ З ПЕРСОНАЛОМ..170

Іванов Д.С.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РЕФОРМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В
УКРАЇНІ.....174

Василишин С.В.

СПІВПРАЦЯ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ З КРАЇНАМИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА ЇЇ
ВПЛИВ НА МІСЦЕВУ ПОЛІТИКУ177

Поцелусь В.А.

ДОСВІД ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН ДЛЯ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ В
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ.....181

Шульга Д.М.

НЮАНСИ ЗАСТОСУВАННЯ ПРАЦІ ІНОЗЕМЦІВ ТА ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА В
УКРАЇНІ: ДОСВІД ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН.....185

Римар В.В.

ВПРОВАДЖЕННЯ МЕДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ З РЕПРОДУКТИВНОЇ МЕДИЦИНИ В
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ: ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН.....189

Кравченко П.М.

РОЗВИТОК АУТСОРСИНГУ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ
ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД.....192

Собченко С.О.

КРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ЗДОРОВ'Я НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ.....196

Римар Ж.В.

УЧАСТЬ МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ ДЛЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ НАДАННЯ ПЕРВИННОЇ
МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ.....200

Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості: Збірник тез доповідей Шостої щорічної всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 23 грудня 2022 р.).

III. МУНІЦИПАЛЬНА РЕФОРМА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ. ПРОБЛЕМИ ПРОВЕДЕННЯ МУНІЦИПАЛЬНОЇ РЕФОРМИ В ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ ПІСЛЯ ЇХ ДЕОКУПАЦІЇ

Теремецький В.І.

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЖИТЛОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ.....205

Ленгер Я.І.

РЕАЛІЇ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ.....210

Домбровська О.В.

АГЛОМЕРАЦІЯ ЯК ПОТУЖНИЙ ЗАСІБ ВЗАЄМОДОПОМОГИ У ПОВОЄННИЙ ВІДБУДОВІ УКРАЇНИ.....213

Лебідь Т.І.

СВІТОВИЙ ДОСВІД ЗВ'ЯЗКІВ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ З ГРОМАДСЬКІСТЮ.....218

Бондаренко Л.М.

ВІДНОВЛЕННЯ КОМУНАЛЬНОГО МАЙНА ВНАСЛІДОК ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РФ.....224

Баймуратов М.М.

КОМПЕТЕНЦІЯ ОРГАНУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ: ДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ НОВОЇ ПАРАДИГМИ В УМОВАХ МИРУ І ВОЄННОГО СТАНУ.....230

Циганчук І.І.

КАСАЦІЙНЕ ОСКАРЖЕННЯ СУДОВОГО РІШЕННЯ.....242

Марченко В.П.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПОДОЛАННЯ ГУМАНІТАРНОЇ КРИЗИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ.....246

IV. РОЛЬ ІНСТИТУТІВ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА У ПРОВЕДЕННІ МУНІЦИПАЛЬНОЇ РЕФОРМИ (НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИМІРИ)

Мякотіна Н.А., Олещук Ю.В.

ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ У ЄДИНИЙ ЦИФРОВИЙ РИНОК ЄС: ДИНАМІКА ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ.....251

Жук Л.Б.

НОВІ ТЕНДЕНЦІЇ В РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ ВИЗНАННЯ СПАДЩИНИ ВІДУМЕРЛОЮ.....254

Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості: Збірник тез доповідей Шостої щорічної всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 23 грудня 2022 р.).

ІІІ. МУНІЦИПАЛЬНА РЕФОРМА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ. ПРОБЛЕМИ ПРОВЕДЕННЯ МУНІЦИПАЛЬНОЇ РЕФОРМИ В ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ ПІСЛЯ ЇХ ДЕОКУПАЦІЇ

Теремецький В.І.,
доктор юридичних наук, професор,
в.о. завідувача кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права
Академії праці, соціальних відносин і туризму

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЖИТЛОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Регіональна житлова політика є частиною загальнодержавної житлової політики. Вони взаємопов'язані правовими засадами, станом економіки, потребою суспільства у житлі, особливостями розвитку житлової інфраструктури тощо. Водночас регіональна житлова політика дозволяє більш детально визначати механізми забезпечення житлової потреби на рівні окремого регіону з урахуванням кількості населення та стану житлово-комунального господарства.

Суб'єктами регіональної політики є Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України (далі – Кабмін), органи влади Автономної Республіки Крим (далі – АРК), центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, їх посадові особи. Наведений суб'єктний склад підкреслює, що регіональна політика є системою узгоджених дій центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів влади АРК, органів місцевого самоврядування. У розробленні і забезпеченні реалізації державної регіональної політики також беруть участь асоціації органів місцевого самоврядування, їх добровільні об'єднання та агенції регіонального розвитку. Місцеві ради як представники відповідної територіальної громади мають право приймати житлові програми регіону та передбачати фінансування такої програми у місцевому бюджеті. Це надає можливість в найбільш повній мірі задовольняти житлову потребу територіальної громади. Незважаючи на можливості органів місцевого самоврядування у житловій сфері, вони не в змозі самостійно врегулювати такі основоположні питання як подолання

Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості: Збірник тез доповідей Шостої щорічної всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 23 грудня 2022 р.).

дискримінації житлових прав і встановлення мораторію на примусове виселення, що є необхідним в умовах глобальної пандемії COVID-19 та воєнного стану.

Засади регіональної політики в Україні визначені Законом України «Про засади державної регіональної політики» [1]. Однією із задач регіональної політики є відновлення регіонів і територій, які постраждали внаслідок збройної агресії проти України, зміст якого розкрито у п. 3 ст. 1 цього закону.

Активну участь у формуванні регіональної політики приймають сільські, селищні, міські ради, які затверджують стратегії розвитку територіальних громад. Наявність стратегії розвитку відповідної територіальної громади є запорукою сталого розвитку регіону із урахуванням потреб місцевого населення, зокрема щодо відновлення житлового фонду після бойових дій, оновлення житлово-комунальної інфраструктури. Після розробки проекту відповідної стратегії органи місцевого самоврядування подають до Ради міністрів АРК, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій пропозиції щодо врахування інтересів відповідних районів, територіальних громад під час розроблення проекту Державної стратегії регіонального розвитку України та плану заходів з її реалізації; регіональних стратегій розвитку.

У 2020 році вперше в Україні була розроблена та затверджена постановою Кабміну від 05.08.2020 № 695 Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки [2]. Ця стратегія детально визначила комплекс проблем розвитку регіонів країни, приділивши особливу увагу стану житлового фонду та інфраструктури житлово-комунального господарства (далі – ЖКГ). Так, визначено, що ступінь зношеності мереж у сфері водопостачання, каналізації та поводження з відходами становить 60,5 %. Аварійними є 33 % водопровідних мереж. Найбільший показник аварійності у Луганській (58,9 %) та Донецькій (54,6 %) областях. Втрати та технологічні витрати води в системах централізованого водопостачання становили 35 % поданої води у мережу. Серед каналізаційних мереж аварійними є 37,7 %. Найбільший відсоток аварійних каналізаційних мереж у Харківській (63,8 %), Донецькій (58,9 %), Луганській (58,1 %) та Запорізькій (49,9 %) областях [2]. Наведені дані підкреслюють необхідність конкретизації механізмів реформування та фінансування відповідних регіональних програм щодо оновлення житлової інфраструктури.

Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості: Збірник тез доповідей Шостої щорічної всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 23 грудня 2022 р.).

Вказана стратегія визначає необхідність: розвитку механізмів надання службового житла, зокрема для медичних працівників; підвищення рівня поінформованості населення про реформу ЖКГ; забезпечення надання державної і муніципальної фінансової підтримки модернізації об'єктів ЖКГ; проведення моніторингу житлового фонду та інтеграції відомостей про нього у єдині місцеві бази даних; подальша підтримка створення об'єднань співвласників багатоквартирних будинків; впровадження в Україні пілотних проектів на основі успішних світових практик господарювання у сфері ЖКГ та термомодернізації будівель житлового фонду; застосування державно-приватного партнерства для модернізації ЖКГ; оновлення регіональних програм реформування ЖКГ.

На рівні органів місцевого самоврядування приймаються житлові програми спрямовані на забезпечення права на житло мешканців відповідної територіальної громади. Так, 24.02.2021 Харківська міська рада Харківської області рішенням № 60/21 затвердила Міську цільову програму будівництва (придбання) доступного житла на 2021-2030 роки. У програмі підкреслено, що в м. Харкові станом на 01.01.2021 у черзі на отримання житла перебуває 15 196 сімей громадян, які потребують поліпшення житлових умов, та 466 сімей громадян, яких включено до списку осіб, котрі бажають вступити до житлово-будівельного кооперативу, також у місті було зареєстровано понад 89 тисяч внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО). Реалізація програми передбачалася за такими напрямками: 1) будівництво доступного житла з наданням державної підтримки за рахунок коштів бюджету Харківської міської територіальної громади; 2) забезпечення доступним житлом працівників підприємств м. Харкова; 3) надання пільгових кредитів на будівництво (придбання) доступного житла для працівників бюджетних установ м. Харкова; 4) надання пільгових кредитів на будівництво (придбання) доступного житла для учасників бойових дій, які брали участь в антитерористичній операції; 5) надання пільгових кредитів на будівництво (придбання) доступного житла для ВПО; 6) надання пільгових кредитів молодим сім'ям та самотнім молодим громадянам на будівництво (придбання) доступного житла; 7) часткова компенсація відсотків за кредитами, отриманими позичальниками в банках, на будівництво (придбання) житла [3]. Зауважимо, що ця програма була прийнята до

Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості: Збірник тез доповідей Шостої щорічної всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 23 грудня 2022 р.).

початку бойових дій на території м. Харкова, а тому частково втратила актуальність. Зокрема, на липень 2022 року у відкритих джерелах масової інформації повідомлялось, що по всій Харківській області 4232 житлових будинки зруйновані або мають пошкодження. У цю цифру входять багатоповерхівки, багатопід'їзді, багатоквартирні будинки – таких більше 2 700 [4]. Отже, житлова програма у м. Харкові повинна переглядатися з урахуванням необхідності відновлення житлового фонду, першочергового забезпечення житлом громадян, житло яких зруйновано або пошкоджено.

Ще один приклад регіональної житлової програми – Обласна програма забезпечення молоді житлом на 2018–2022 роки у Полтавській області. Актуальність програми визначено тим, що за статистичними даними станом на 01.01.2015 на квартирному обліку в області перебувало 15 001 сімей та однаків, з яких 1 626 – молоді сім'ї. Напрямом діяльності Програми є: надання пільгових довгострокових кредитів молодим сім'ям та самотнім молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) і придбання житла терміном повернення до 30 років [5]. Аналізуючи цю програму, можна виявити дискримінаційні підходи щодо інших категорій вразливих осіб у житловій сфері, зокрема осіб пенсійного віку, прийомних сімей, ВПО, молоді, що співвідносить себе з ЛГБТ. Житлові програми органів місцевого самоврядування повинні враховувати механізми забезпечення права на житло усіх категорій громадян, а не лише окремої частини населення.

У 2022 році Київською міською радою була затверджена Міська цільова програма забезпечення житлом громадян, які потребують поліпшення житлових умов на 2022-2024 роки. Ця програма передбачає забезпечення громадян доступним, тимчасовим житлом, введення механізмів оренди з викупом [6]. Наведена Програма визначається сучасними механізмами забезпечення житлової потреби різних категорій громадян.

Аналіз регіональної житлової політики України дає підстави стверджувати, що в Україні існує позитивний досвід формування та реалізації житлових програм на територіях відповідних регіонів. Водночас програми в окремих регіонах України потребують удосконалення, зокрема внаслідок наявності елементів дискримінації

Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості: Збірник тез доповідей Шостої щорічної всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 23 грудня 2022 р.).

житлових прав окремих категорій громадян, відсутності механізмів відновлення зруйнованого житлового фонду, а також механізмів щодо енергозбереження та реконструкції житлово-комунальної інфраструктури.

Регіональні житлові програми потребують оновлення з урахуванням воєнного стану, в якому опинилася Україна з лютого 2022 року. Можна визначити такі перспективи державної житлової регіональної політики: оновлення регіональних житлових програм із урахуванням руйнування житлового фонду внаслідок війни, забезпечення житлової потреби ВПО; подолання дискримінаційних елементів у забезпеченні житлової потреби мешканців відповідних територіальних громад; підтримка реконструкції житлово-комунальної інфраструктури; поширення інформації серед населення про енергозбереження та запропонування механізмів його реалізації.

Література:

1. Про засади державної регіональної політики: Закон України від 05.02.2015 № 156-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text> (дата звернення 01.12.2022)

2. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки: постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення 01.12.2022)

3. Міська цільова програма будівництва (придбання) доступного житла на 2021-2030 роки: рішення Харківської міської ради від 21.02.2021 № 60/21. URL: <http://doc.city.kharkov.ua/uk/document/view/id/983f217e99daf5f2d29d6591f51ea58760373672a7c6c1a94fab311453294da1750af6fdf1a2f73b66a8d995470d486212acaffe2d022d84> (дата звернення 01.12.2022)

4. Голова ОДА назвав кількість зруйнованих житлових будинків та шкіл на Харківщині. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2022/07/14/novyna/suspilstvo/holova-oda-nazvav-kilkist-zrujnovanyx-zhytlovyx-budynkiv-ta-shkil-xarkivshhyni> (дата звернення 01.12.2022)

Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості: Збірник тез доповідей Шостої щорічної всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 23 грудня 2022 р.).

5. Обласна програма забезпечення молоді житлом на 2018-2022 роки: рішення другого пленарного засідання вісімнадцятої сесії Полтавської обласної ради сьомого скликання 22.12.2017 № 582. URL: <https://pt.molod-kredit.gov.ua/images/582.pdf> (дата звернення 01.12.2022)

6. Міська цільова програма забезпечення житлом громадян, які потребують поліпшення житлових умов на 2022-2024 роки: рішення Київської міської ради. URL: https://kmr.gov.ua/sites/default/files/703_6.pdf (дата звернення 01.12.2022)

Ленгер Я.І.,

доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри права
Луцького національного технічного університету

РЕАЛІЇ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ

На момент 24 лютого 2022 року можемо говорити про успішність, але незавершеність реформи місцевого самоврядування та адміністративно-територіальної реформи. Поміж тим, пласт ефективно проробленої роботи у вказаному напрямку є очевидним. Реформа децентралізації була відмічена як одна з найуспішніших в Україні та ефективно впроваджених, про що йшлося у резолюції Європейського Парламенту щодо імплементації Україною Угоди про асоціацію з ЄС.

На сьогодні, після 24 лютого 2022 року, місцеве самоврядування показало свою здатність до швидкого реагування на потреби і можливість вирішення питання на місці без зовнішнього втручання. Проте війна зіткнула діяльність органів місцевого самоврядування з цілим рядом дискусійних проблем, до яких вони не були готові або були готові зовсім «трошки». По-перше дуже великі втрати серед територіальних громад в демографічному контексті. Це пов'язано з тим, що дуже велика кількість громадян переїхала жити в більш безпечні регіони країни або виїхала за її межі. А відтак ми можемо спостерігати спад економіки, що дуже позначилось на місцевих бюджетах. Проте буде дуже неправильним проводити зрівняння, оскільки ступінь постраждалості громад є різною. Війна дуже ускладнила процес децентралізації. «Краще» почуваються ті громади, що знаходяться подалі від лінії фронту. Бюджети

Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості: Збірник тез доповідей Шостої щорічної всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 23 грудня 2022 р.).

Електронне наукове видання

**МУНІЦИПАЛЬНА РЕФОРМА В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ:
ПОЗИЦІЯ ВЛАДИ, НАУКОВЦІВ, ПРОФСІЛОК ТА ГРОМАДСЬКОСТІ**

Збірник тез доповідей
Шостої щорічної всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Київ, 23 грудня 2022 р.)

Відповідальні за випуск: *Я.В.Журавель*
Комп'ютерне верстання: *Я.В.Журавель*
Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 14,07. Обл.-вид. арк. 14,7.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи КВ № 21787-11687ПР від 21.12.2015 р.

Видавець і виготовлювач –
Академія праці, соціальних відносин і туризму,
м. Київ, Кільцева дорога, 3-А, Київ-187.
МСП, 03187, Україна, тел./факс (044) 526-15-45; e-mail: edit@socosvita.kiev.ua